

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΕΛΛΑΔΗ

ραδιοφωνική έκπομπή δια
την 21 'Ιουνίου 1970
καί ώραν 22.30 - 23.00

Την έκπομπήν παρουσιάζουν
ο ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ
καί ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥ-
ΚΑΚΗΣ. Τραγουδά η ΚΛΕΙΩ
Δ Ε Ν Δ Ρ Δ Ο Υ .

9/12

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλοκαίρι Γιάγκο μου αγαπητέ, καλοκαίρι ήπιασε νωρίς πο-
ρίς έφτος και σκέψου ότι αυτό συνέβαινε πολύ συχνά στα
παλαιά αθηναϊκά χρόνια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Γι' αυτό είμαι βέβαιος, γιατί έχω άκουσει και την παλαιά αθη-
ναϊκή παροιμία : 'Από Μάρτη καλοκαίρι κι' από Αύγουστο χει-
μώνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ και ξέρεις ποιά ήτανε η πρώτη καλοκαιρινή έκδήλωση στην 'Α-
θήνα ; Ξέρεις πώς μάθαινε ο κόσμος ότι μπήκε πια τό καλοκαί-
ρι ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Άντιγμα είναι αυτό ή πρόβλημα ; φαντάζομαι ότι τό καταλάβαινε
άπό την ζέστη.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ασφαλώς άπό την ζέστη, αλλά πριν σφίξει ή μεγάλη ζέστη ο αθη-
ναϊός ο παλιός άκουγε στον δρόμο την φωνή του κανατιού.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Του γνωστού μπάρμπα Γιάννη του κανατιού ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι, αλλά ούου δήποτε πλανοδίου πωλητού κανατιών. και ξέρεις
πόσοι γυρίζανε στους δρόμους της 'Αθήνας πουλώντας κανάτια ;
Δεκάδες θα ήτανε οι κανατιούδες της 'Αθήνας, άφοι είχανε και δι-
κή τους συνοικία, τά πιθαράδικα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τά πιθαράδικα... μάλιστα. τά έχω άκουστά. Δηλαδή συνοικία ο-
που όλοι εκεί οι επαγγελματίες κατεσκεύαζαν πιθάκια, πήλινα
πιθάκια... φυσικά και γλάστρες και κανάτια και όλο τά πήλινα
σκεύη ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάμνες, σταμνάκια, γαβάδες και άλλα είδη. κυρίως όμως πι-
θάκια και κανάτια, άν και τά κανάτια της συνοικίας πιθαρά-
δικα δέν είχανε μεγάλη πέραση, γιατί οι περισσότεροι αθηναϊοί

προτιμούσανε κανάτια από τὸ ἐξωτερικὸ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα Δημήτρη νομίζω πὸς τὰ παραλίες. μή μου πῆς ὅτι φέρνανε καὶ κανάτια ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λέγοντας ἐξωτερικὸ ἐννοῶ, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. τὰ Αἰγινίτικα κανάτια ἦτανε τὰ φημισμένα φυγεῖα τῆς Ἀθήνας. οἱ ἀθηναῖοι δὲν εἶχανε ἐμπιστοσύνη στὰ κανάτια ποῦ πουλοῦσαν οἱ πλανόδιοι κανατάδες στoὺς δρόμους, κι' ἄς φωνάζανε ὅλοι στερεότυπα : Αἰγινίτικα κανάτια... κανάτια ἀπὸ τὴν Αἴγινα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μὰ γιατί νὰ εἶχανε τέτοια φήμη τὰ αἰγινίτικα κανάτια ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἦτανε γεγονός ὅτι ἔκαναν τὸ νερό πιὸ δροσερό, ἴσως γιατί τὸ χῶμα τῆς Αἴγινας ἦτανε πρῶδες . "Ἔτσι λοιπὸν ἡ πρώτη ἀναγγελία τῆς ζέστης, γινότανε ἀπὸ τοὺς κανατάδες.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Εἶπες ἡ πρώτη ἀναγγελία. ἔπῃρχε καὶ δευτέρα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ ἔπῃρχε καὶ δευτέρα ποῦ ἦτανε θεαματικὴ. Ἡ πρώτη λογαριαζότανε σὰν ἀκροαστικὴ. "Ἀκουγες στὸν δρόμο τῆς φωνῆς τῶν πωλητῶν. Αἰγινίτικα κανάτια... κανάτια γιὰ κρῖο νεράκι... ἔδῳ τὰ κανάτια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτὴ λοιπὸν ἦτανε ἡ ἀκροαστικὴ ἀναγγελία. Ἄνυπομονῶ νὰ μάθω τὴν θεαματικὴ

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἡ θεαματικὴ ἀναγγελία, ἦτανε καὶ ἐπικίνδυνη λιγάκι ἢ μᾶλλον ἀρκετὰ ἐπικίνδυνη. Σκέψου ὅτι μὲ τῆς πρῶτες ζέστες, σὲ ὅλα τὰ παραθύρα τῶν ἀθηναϊκῶν σπιτιῶν ὑπῆρχαν τὰ κανάτια γεμάτα νερό...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τώρα ποῦ μου τὸ λές μαντεύω καὶ τὸν κίνδυνο... θὰ ἔπεφτε καμμιὰ φορὰ κανένα κανάτι στὸν δρόμο καὶ καταλαβαίνεις ὅτι θὰ μπορούσε νὰ πῆση στὸ κεφάλι κανενὸς περαστικοῦ... μὰ κι' ἂν δὲν ἔπεφτε στὸ κεφάλι, δίπλα στὴν περαστικὴ κυρτὰ νὰ ἔπεφτε, τὴν ἔκανε μούσκεμα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ συχνὰ διάβραζες στῆς παλαιὲς ἐφημερίδες, ὅπως σήμερα διαβάζουμε τὰ αὐτοκινητιστικὰ δυστυχήματα, δυστυχήματα ἀπὸ κανάτια. Κάθε μέρα δύο καὶ τρεῖς... καὶ ξέρεις γιατί ; Διότι τῆς πρῶτες μέρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ἡ ἀθηναῖα νοικοκυρὰ δὲν θυμότανε ὅτι πῆσω ἀπὸ τὸ πεντζοῦρι τοῦ παραθύρου ὑπῆρχε ὅλη τὴν νύχτα κανάτι μὲ νερό καὶ καθὼς ἀνοίγε τὸ παντζοῦρι τῆς, τὸ κανάτι ἔπεφτε στὸν δρόμο κἀνοντας ἕνα σ π λ α 5555... καὶ ἐπιφέροντας τὴν

καταστροφή...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τό φαντάζομαι... όπως φαντάζομαι και τους καυκάδες που θα κάνανε οι αθηναίες νοικοκυρές μετούς κανατάδες, γιατί άσφαλώς θα γινόντανε και στάκανάτια νοθεία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί έννοεΐς με την λέξη νοθεία στα κανάτια ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τάοίγινίτικα κανάτια θα ήτανε φυσικά πιο άκριβα από τα άλλα, τα ντόπια.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βέβαια. θυμάμαι καλά ότι είχανε είκοσιπέντε λεπτά τα άθηναδύκα κανάτια και τριάντα πέντε λεπτά τα αίγινίτικα, που τα πουλούσανε και χονδρικόως, μία δραχμή τρία κανάτια.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πολλοί λοιπόν κανατάδες, θα προμηθευόντουσαν κανατια από τα πιθαράδικα ή φέρνανε από άλλα νησιά κανάτια, από που τα δίνανε για αίγινίτικα. Η νοικοκυρά το παίρνε το κανάτι για αίγινίτικο και ύστερα ανεκάλυπτε ότι το νερό δεν κρύωνε πολύ... θα παραφύλαγε λοιπόν τον κανατά και θα του δημιουργούσε το έπεισοδιο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γι' αυτόν τον λόγο, πολλοί αθηναίοι, κατεβαίνανε στον πειραιά και περιμένανε τα καΐκια που έρχόντουσαν από την Λύγισα για ν' αγοράσουν όξια - δεκαπέντε κανάτια μαζεμένα και να τα 'χουνε

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Καλά, ψυγεία πάγου δεν υπήρχανε τότε στην Άθήνα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Υπήρχαν οι γνωστές παγωνιέρες... Ήτανε χοντρές μπουκάλες με μία θέση από πίσω, ένα βαθούλωμα για να μπαίνει ο πάγος. Το όλο γυάλινο συγκρότημα ήτανε πλεγμένο γύρω γύρω με ψάθα. Το θέμα όμως δεν ήτανε αυτό. Η παγωνιέρα υπήρχε, αλλά ο πάγος ήτανε δύσκολος και δυσεύρετος. Όταν η φωνή του παγοπώλη άντηχούσε στον όρδο : πάγος, καθαρός ο πάγος... πάγος... γινόντανε συναγερμός στην γειτονιά : παγοπώλη... πάγος... έδω... μισή κολώνα... θύμωνε ο παγοπώλης... Τί λές κυρά μου ; "Αν πάρης έλδγου σου μισή κολώνα, τί θα πάρουν οι άλλοι ελάτες ; και ο παγοπώλης, με το σιδερένιο του κείνο πριόνι, έλιάνιζε τον πάγο σε μικρά μικρά κομματάκια για να πάρουν όλοι...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά γιατί να μην υπάρχη έπάρκεια πάγου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιαγκο μου, στην Άθήνα δεν υπήρχε νερό και θέλεις να υπήρχε πάγος ; Καλασιμός κόσμου γινόντανε με τον πάγο και πολλά δουλικά φροντίζανε να διατηροϋν αισθηματικές σχέσεις με τους παγοπώλες για να 'χουνε τα μέσα.

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ τὴ ἀλλαγὴ, τὴ πρόοδος μέσα σὲ λίγα χρόνια. Ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια, νερὸ δὲν ὑπῆρχε, πάγος δὲν ὑπῆρχε καὶ οἱ ἀθηναῖοι περιμένανε νὰ δροσιστοῦν ἀπὸ τὰ κανάτια...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ τὰ κανάτια ποῦ τὰ λέγανε καὶ κουμάρια.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καὶ μπράβο, κουμάρια... καὶ συνήθως τὰ κλείνανε ἀπὸ πάνω β' ἤ νὰ κουκουναρί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στάση καὶ τὰ μπερδεύεις τὰ πράγματα. κουκουναρί βάζανε γιὰ πῶμα στὰ σταρνάκια ποῦ εἶχανε στενὸ λαιμὸ. τὰ κανάτια ποῦ εἶχανε στόμιο πολὺ πλατὺ, τὰ σκεπάζανε μ' ἕνα σανιδάκι, ἐνῶ τὰ τυλίγανε γύρω γύρω μ' ἕνα πανί βρεγμένο γιὰ νὰ κάνουν τὸ νερὸ πιὸ δροσερό.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἐπῆρχαν πολλὲς θεωρίες γιὰ τὸ δροσίσιμα τοῦ νεροῦ καὶ ἀπὸ τὴς πιὸ παράξενες θεωρίες ποῦ ἔχω ἀκούσει, ἦτανε νὰ τοποθετητοῦν τὸ κουμάρι στὸν ἥλιο... διδοῦν μὲ τὴς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, τὸ κανάτι ἔδρωνε περισσότερο καὶ τὸ νερὸ γίνετανε πιὸ κρῦο...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δὲν νομίζεις ὅμως Γιάγκο ὅτι μπορούμε νὰ διακρίψουμε τὴν περὶ κανατιῶν φλυαρία μας γιὰ νὰ θυμηθοῦμε καὶ κανένα τραγοῦδι ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ καὶ μάλιστα, ἐπειδὴ ἔχομε διακρίσει τὰ παλαιὰ τραγοῦδια σὲ τρεῖς χρονολογικὲς κατηγορίες, τὰ παλαιὰ παλαιάτραγοῦδια, τὰ μέσα παλαιὰ καὶ τὰ νεώτερα παλαιὰ, νὰ θυμηθοῦμε ἀπὸ τὰ νεώτερα ἀλλοῖα τὴν ἀλησμόνητη **Τ ο ρ ε τ ὸ μ π α**... Τὴν θυμάσαι τὴν ναπολιτανικὴ Τριτόμπα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὴν Τριτόμπα ἀν θυμάσαι ; μᾶς εἶχε κυριολεκτικὰ ξεκουφάνει ἡ περιλάλητη Τριτόμπα.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἄς μᾶς τὴν τραγουδήσῃ λοιπὸν ἡ φίλη μας ἡ Ελεῖα.
- ΕΛΕΪΟ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Μὲσ' τῆς Ναπολὴς σὰν βγαίνω τὰ σοκάκια
βλέπω ὄραθια κοριτσάκια
ἀλλ' ἀνάμεσα σὲ ὅλες - τὴς μαργιόλες
ἔσχωρίζεις μόνο μιά
Τριτόμπα - Τριτόμπα
ἕνα πλάσμα ποῦ ἔχει ζάχαρι γλυκὸ
Τριτόμπα - Τριτόμπα
ἕνα μούρλια θηλυκὸ.

Ὅταν βλέπω μιά μικρὴ ναπολιτάνα - μὲ τὰ μάτια τῆς τὰ πλάνα
μέσα στὴν ψυχὴ μου νοιώθω - ἕναν πόθο - καὶ τῆς σιγοτραγουδοῦ
Τριτόμπα - μοῦ ἀνάβεις μιά φωτιὰ στὴν περνας
Τριτόμπα & Τριτόμπα - καὶ τὸν κόσμο τυραννάς.

τὸ κεφάλι μου τὸ νοιώθω νὰ'ναι κλούβιο
τὴν καρδιά μου σὰν βεζούβιο
καὶ φοβάμαι - ὅτι ἔτσι ὅπως πᾶμε
δὲν ἀργῶ - νὰ ἐκτραγῶ
Τιριτόμπα - Τιριτόμπα Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δὲν εἶναι δυὸ ἑβδομάδες γιάγχο ποῦ εἶχαμε θυμηθεῖ ἕνα πα-
λαιὸ τραγοῦδι - ἀπὸ τὰ παλαιὰ παλαιὰ - τὴν Μανθοῦλα τοῦ Σο-
λωνοῦ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ καὶ μάλιστα, σοῦ ἔλεγα ὅτι εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ λίγα τραγοῦδια στὸν
κόσμο, τοῦ ὁποῖου εἶναι γνωστὸς ὁ ποιητὴς καὶ ἔχει μείνει ἄγνω-
στος. ὁ συνθέτης τῆς μελωδίας του. Ἐπάρχει μὲν φήμη ὅτι τὴν
μελωδία τῆς Μανθοῦλας ἔχει γράψει ὁ κερκυραῖος Νικόλαος Μαντζα-
ρος, μὰ ἐγὼ ἐπιμένω πὼς αὐτὸ δὲν εἶναι σωστὸ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ καὶ ὀρίστε τώρα ποῦ ἀποδεικνύεται ὅτι ἔχετε δίκαιο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐχω δίκαιο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ βεβαίως. ποῦ γράφει ἕνας συμπολίτης, ὁ κύριος Κώστας Λαμπί-
ρηλαδίου, ποῦ φαίνεται πολὺ κατηρητισμένος ἄνθρωπος καὶ μὲ
καλλιτεχνικὴ ἀγωγή... μὰ καλύτερα νὰ διαβάσῃς ἐσὺ τὴν σχετικὴ
περικοπὴ τῆς ἐπιστολῆς του.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ .... μὲ ἀπορία μου εἶχα πληροφορηθεῖ ὅτι ἡ Μανθοῦλα ἦτανε σὴν-
θεση τοῦ Μαντζάρου. Ἀλλὰ ἐγὼ ξέρω καλὰ πὼς εἶναι σύνθεσις
τοῦ Γεωργίου Κοσμέτου Λαμπίρη. Ὁ Γεώργιος Λαμπίρης ἦτανε κεφα-
λωνίτης, μουσικοδιδάσκαλος, ὅπως καὶ ὁ Νικόλαος Ίζανῆς ἀπὸ τὸν
ὁποῖον ἐπῆρε τὰ πρῶτα μαθηματὰ του ὁ μέγας μουσικὸς Διονύ-
σιος Λαυραγιάς. Ὁ Λαμπίρης εἶχε νυμφευθεῖ τὴν κόρη τοῦ Ἀνδρέα
Λασκαράτου, τοῦ μεγαλυτέρου σατυρικοῦ τῶν νεωτέρων χρόνων, τὴν
Ἀγγελικὴ καὶ πέθανε νέος στὰ 1879...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νὰ λοιπὸν ποῦ λύθηκε ἕνα ζήτημα καὶ μὲν μὰς ἀπορία. ποῖος εἶχε
γράψει τὴν μουσικὴ τῆς Μανθοῦλας. Ὁ Λαμπίρης λοιπὸν, ὁ Γεώργιος
Κοσμέτος Λαμπίρης καὶ ἄς εὐχαριστήσωμε τὸν εὐγενέστατο ἀκροατὴ
μας καὶ γιὰ τὴν πληροφορία του καὶ γιὰ τὰ καλά του λόγια.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μετὰ τὴν παρένθεσι αὐτῆ, ἄς ξαναγυρίσωμε στὸν πάγο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί νὰ ποῦμε γιὰ τὸν πάγο ; προτιμῶ νὰ τὸ ριξώμε στὰ παγωτὰ...
καλοκαῖρι εἶναι γιάγχο μου, ἡ ζέστη εἶναι καταθλιπτικὴ...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ και τα παγωτά βρίσκονται στην ημερησία διάταξη. και τι ποικιλία παγωτών... ό τι μπορείς να φαντασθής... παγωτά, παγωτά παγωτά... Όπως φαντάζομαι ότι το παγωτό θα έχει κι αυτό το μιά ιστορία.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Έν αρχή ήν το γιάτσο...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ τί είναι αυτό ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Η αρχή της ιστορίας του παγωτού στην 'Αθήνα. Όπως αρχίζει ή βίβλος : Έν αρχή ήν ό λόγος... "Έτσι λέω κι'έγω . Έν αρχή ήν το γιάτσο... 'Η όροσιά αυτή του λάρυγγος γιάγκο, ξεκίνησε από τον όρδο. Πρώτα πρώτα υπήρχε το πλανόδιο γιάτσο... ζιτσοου και σε άνακαλώ στην τάξει, ή μάλλον στην ιστορική άκρίβεια. Έν αρχή ήν ό κρύος πουύζει...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μάλιστα, έχεις δίκαιο. μόλις ήπιανε ή ζέστη στην καληά 'Αθήνα άκουγότανε στην πλατεία Όμονοίας και σε άλλες λαϊκότερες πλατείες, όπως στο μοναστηράκι και στην βάρη, ή φωνή του πωλητού με το ψεσάκι και το προϋντζενο συγκροτήμα στην πλατη του : κρύο είναι πουύζει - γλυκό σαν το καρπούζει...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αύτή ήτανε ή πρώτη πλανόδια όροσιά στην 'Αθήνα. Τρέχανε οι λαϊκοί άθηναίοι να δώσουν μιά πενταρα να πιούνε "ενα κόκκινο ή πράσινο ρευστό που ήτρεχε από μιά βρυσούλα που είχε ό πωλητής στην μέση του...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ταυτόχρονα σχεδόν φάνηκε στους άθηναϊκούς όρδους ό κρέμα - παγωτόσοο... τσικουλάτο παγωτόσοο... Αυτός συγκεκριμένα ήτανε ό πρόδρομος του σημερινού παγωτατζή με το κοδήλατο και με το καροτσάκι...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αύτός δεν ήτανε τροχαίος βέβαια όπως οι σημερινοί.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Όχι ό κακομοίρης. Αύτός ήτανε πεζός. Είχε περασμένο στους ώμους του ένα μακρύ κοντάρι και από τής δυό του άκρες κρεμόντουσαν δυό τσίγκινες παγωτιέρες, ή μία με κρέμα παγωτό και ή άλλη με σοκολάτα, που ό πωλητής την διαλαλούσε τσικουλάτο... με μιά μικρή σπάτουλα, ένα μιστράκι, έγέμιζε χωνάκια που τα πουλούσε προς μιά δεκάρα τό ένα... και καέ πίστεψε με ότι ήκανε χρυσές δουλειές ό παγωτατζής αυτός και όπως ήτανε έπόμενον, ό κοιλιακός τύφος θα ήκανε θραύσι τότε στην 'Αθήνα...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ολες αυτές οι στομαχικές διαταραχές ήτανε μόνιμη κατά-
στασις κάθε καλοκαίρι στην παλιά 'Αθήνα. Πώς έχουν επι-
βιώσει οι άθηναίοι, είναι άπορίας άξιον...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Στο άναμεταξύ όμως τó παγωτό, τó όρθόδοξο παγωτό είχε επι-
βληθεί στα ζαχαροπλαστεία
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Διότι είχαν δημιουργηθεί ζαχαροπλαστεία εύπρόσωπα και πολυ-
τελή μάλιστα, όπως τού ζαβορίτη στην πλατεία Συντάγματος,
τά 'Ηνωμένα Φουστάνια γύρω στα 1907, τού μπαλακάνη στην 'Ο-
μόνοια και όδον Αθηνάς, τού πετρίτση κοντά στο οφθαλμιατρείο
και άργότερα λίγο, γύρω στα 1910 τά ιστορικά Λαρδανέλλια
τά ζαχαροπλαστεία τού Γιαννάκη και Ντορέ, γιά τά όποια έχο-
μεριλήσει.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ήχνας ένα μικρό ζαχαροπλαστείο εκεί όπου σήμερα είναι ή
'Αγροτική Τράπεζα...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, μπρόβο... τó θυμάσαι βλέπω... "Ήτανε ένα μικρό μακρόστενο
μαγαζάκι πού λεγότανε τó " Κέντ " και άνελάμβανε παραγγελίες
γιά τά σπίτια. τó είχε άνοιξει μία μαγειρίσσα, ή Χριστίνα Χόρ-
τη μά όδον μπόρεσε νά τó κρατήσει πολύν καιρό. Καλομαθημένη ή
Χριστίνα Χόρτη επέμενε νά παρασκευάζη τά γλυκίσματα της μέ
άγνά όλιβά, βούτυρο γάλακτος και καταλαβαίνεις γλήγορα έπεσε
έξω...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δημήτρη μου σταμάτα γιατί μάς έφαγε ή γλώσσα. "Άς θυμηθούμε
κανένα τραγούδι και συνεχίζουμε. "Άς άφήσουμε τήν κλειώ νά δια-
λέξη ένα τραγούδι μόνη της...
- ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ Ήπνα και μήν άργείς... (μέ συνοδεία πιόνου)
Ήπνα και μήν άργείς... τόση ώρα καρτερώ...
Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Και τώρα άς ξαναγυρίσουμε στην ιστορία τού παγωτού.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Η όποια άρχισε μέ κακούς οίανους Γιάγιο, Σηέφου ότι πρώτος
ζαχαροπλάστης πού παρουσίασε παγωτό στην 'Αθήνα είναι ό περι-
φημος Λέριος, στην όδον Πειραιώς, άπέναντι στο 'Οδεϊόν 'Αθη-
νών. Αύτός ό Λέριος είχε άναλάβει νά τροφοδοτήση μέ γλυκίσμα-
τα μία δεξίωση πού είχε δώσει ό βασιρός "Αρμανσπεργκ στο μέ-
γαρό του, πού έστεγάζεο τότε στο κτίριο όπου είναι σήμερα
τό 'Οδεϊόν... και τότε έγινε ή καταστροφή τού Λέριου..

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τὴν ξέρω τὴν ἱστορία καὶ θὰ στήν συνεχίσω ἐγώ... Ὁ Λέριος αὐτὸς ὁ χαχαροπλάστης ποῦ εἶχε σπουδάσει τὴν τέχνη του στὴν Ἰταλία, εἶχε τὴν ἔμπνευσι νὰ περιχύσῃ τὰ παγωτὰ του με ἓνα ροσὸλι ἢ μὲ βυσινάδα ποῦ ἦτανε χαλασμένη. καὶ φυσικὰ καταλαβαίνεις τί ἔγινε... Ὅλοι οἱ ἐπίσημοι καλεσμένοι τοῦ ἀντιβασιλέως Ἰωαννινοπούλου. ἠλητηριεῖσθαι ἔπαθαν μικρὲς ἢ μεγάλες δηλητηριώσεις καὶ ὁ Λέριος ἀναγκάσθηκε νὰ κλείσῃ τὸ μαγαζὶ του...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτὸ εἶναι. βλέπεις ὅτι κάθε νέα ἐπινοήσις ἔχει θύματα. Ἡ ἱστορία τῆς τεχνητῆς ὄρουσις στὴν Ἀθήνα, εἶχε διαρκῶς θύματα. ἴσως, εἶναι γνωστὸν αὐτὸ, ὁ πολυθρύλητος μπατρακτάρης ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας τὸν περασμένον αἰῶνα, γύρω στὰ 1895, ξέρεις τί ἔκανε ;

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τί ἔκανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάντε καὶ δεκά φορές τὸ καλοκαίρι, γύριζε τὰ καφανεῖα καὶ τὰ μικρομάγαζα ποῦ πουλοῦσαν γκαζόζες καὶ τσιτσιμπῦρες καὶ εἶπε ρωτοῦσε τοὺς καταστηματάρχες : εἶναι καλὰ αὐτὰ τὰ πουκάλια ποῦ πουλᾶς ; καλὰ εἶναι κῆριε διευθυντὰ μου. Δὲν ἔχουν μέσα τύφο ; Ἄμ' δὲν ἔχουνε... Τότε ὁ μπατρακτάρης ἔπαιρνε στὴν τύχη ἓνα πουκάλι γκαζόζας καὶ ἔλεγε στὸν πωλητὴ : Πιῆς το αὐτὸ ἐσύ... οἱ ἄνθρωποι τί νὰ κἀνουνε ; Πῆνανε τὸ ποσὸ ποῦ πουλοῦσαν. τὴν επομένη περνοῦσε ἀπὸ τὰ ἴδια μαγαζεῖα ὁ μπατρακτάρης νὰ διαπιστώσῃ ἂν δὲν εἶχανε κάποιε τίποτε αὐτοῖ ποσὸ εἶχανε ρουφήξει τὸ ἵποπτο ποτὸ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Βέβαια δὲν ἦτανε πολὺ σίγουρο αὐτὸ τὸ σύστημα, φανερώνει ὅμως τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ αστυνομικοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἀθήνας γιὰ τοὺς πολίτες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπως δηλώσει ὅμως ἡ ἱστορία τῆς τεχνητῆς ὄρουσις στὴν παλιὰ Ἀθήνα ἔχει ἄλλη μιὰ πτυχὴ πολὺ ἐνδιαφέρουσα. τὸ φρούτα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ τὸ φρούτα ; δηλαδὴ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ εἶπαμε κάπως δὲν θπῆρχε. τὰ ἐξοχικὰ μαγαζιά στὴν Ἀθήνα, ὅπως τὸ περὸ φημο Πράσινο Δέντρο, στὴν ἀρχὴ τῆς Ἰερῆς ὁδοῦ, ὅπου συχνάζανε κυρίως οἱ βαυαροὶ ἀξιοματικοὶ ἐπὶ Ὀθωνος, γιὰ νὰ σερβίρῃ φρούτα ὁροσερά, τὰ κατέβαζε σ' ἓνα πηγᾶδι καὶ μένανε ὅλη τὴν νύχτα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό τό ξέρω, και μάλιστα αυτήν τήν συνήθεια τήν είχανε πάρει και άλλα έξοχικά κέντρα στα πεδία, στα παρτσια και στην έξοχική τότε ευδλη και είχανε κολλημένα χαρτιά στις πόρτες των μαγαζιων μ' ένα όστιαχο :

τάκαρπούζια στο πηγάδι

να όροσίξονται απ' τό βράδυ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά περισσότερα απ' αυτά τά μαγαζιά, λόγω της έλλείψεως του νερού, διέθεταν πηγάδια και είναι γνωστόν ότι τό όροσερότερο πηγάδι της Αθήνας τό είχε τό καφενείο του καφα στην όδον Αίλου, εκεί όπου η θείσις άπεκλήθη καφετζα. και ο καφτας είχε δύο πηγάδια στον κήπο του καφενείου του. "Ενα για πόσιμο και ένα για να παώνη λεμονάδες και φροΐτα. ουσιαστικά τήν έπιμεταλλευότανε αυτήν τήν όπεροχή του και διαλαλούσε :

και καρπούζια και πεπόνια

παγωμένα σαν τά χιδνια...

Ενώ στο άλλο πηγάδι έγραφε : "Εδώ πόσιμο νερό

διαυγές και καθαρό.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εδώ έχω άκούσει, από πολλόν άθηναίο βέβαια, ότι μια μέρα αναστατώθηκε η Αθήνα, γιατί σ' ένα έξοχικό κέντρο στην κολλομπού, που διέθετε και στέρνα για τό νερό, είχανε βρεθεί δύο φίδια...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τήν ξέρα αυτήν τήν ιστορία. πραγματικά συνέβη στην κολλομπού γύρω στα 1900, έδώ και έβδομήντα χρόνια. Ο Άγγελης είχε κάποιο έξοχικό κέντρο με μεγάλο περιβόλι, όπου πηγαίνανε έρωτικά ζευγάρια... μια μέρα λοιπόν, ένα ζευγάρι ήκανε βόλτα κοντά στην στέρνα και άνασηκόνοντας λίγο τό καπάκι της στέρνας βλέπει μέσα δυο φίδια...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ σαντζόμαι τί θα ήγινε.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν φανταζόσαι καθόλου. τό έρωτικό ζευγάρι αντι να δημιουργήση φασαρία στον μπάρμπα Άγγελη. πήγε στον σταθμό καροφυλακής και κατήγγειλε τήν ιστορία αυτή... "έπρεξε ένας άνωποτάρχης με ο καταστηματάρχης άτάραχος του εξήγησε ότι όπως του είχε συστήσει ο όστιατρος, για να μην σκουληκιάξη τό νερό της στέρνας, να βάζε μέσα δυο χελια που θα τρώγανε τά σκουληκια...

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ φαντάζομαι ότι ποτερα από λίγο καιρό, όσοι διέθεταν στέρνες θα φρόντισαν να βρούνε χέλια για να τις ξευγιάσουν από τα σκουλήκια... και που βρέσκανε τα χέλια ζωντανά ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ *Εδώ πολύ κοντά μας. *Η λίμνη της Κοπαΐδος δεν είχε τότε αποξηρανθεί και τα χέλια της Κοπαΐδος ήτανε όνομαστά. Λέγε μάλιστα ότι ο μπαρμπα *Αγγελής που είχε ένα επώνυμο *Μσχημο, Σκαθάρης, τό άλλαξε και έγινε *Αγγελής Χελιδότης.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ *Όσοι απ'έκεί θα είναι τό επώνυμο Χελιδότης που είναι αρκετά διαδεδομένο σήμερα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δεν αποκλείεται να είναι από τα χέλια του *Αγγελή. Είρεις Γιάνκο μου πόσα σπίτια είχανε πηγάδια και στέρνες στα παλαιά χρόνια στην *Αθήνα ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ φαντάζομαι πολλά.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ *Όλα, σχεδόν όλα. και αν άκομη δεν πίνανε απ'αυτό τό νερό, όλα τα σπίτια είχανε περιβολάκια και ή στέρνα τους ήτανε άπραϊτητη για τό πότισμα. κα οι άθηναίοι δεν πολυλογαριάζανε την ήλλειψη του νερού. τους ήτανε όταν ήθελαν να βροσιστούνε να κατεβούν στον Πειραιά, να μπουν σε μια βάρκα και να τραβήξουν προς την Καστέλλα τραγουδώντας την άγαπημένη τους βαρκάρωλλα : Στην βάρκα μέσα...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στην βάρκα μέσα. *Ένα άραιδοτο τραγούδι του Τιμόθεου Ζανθοπίου που θα μας τό τραγουδήση τώρα ή φίλη μας ή ελπίδα.
- ΚΛΕΙΣ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (με συνοδεία πιάνου)
Στην βάρκα μέσα... Κ.τ.λ. Λ.τ.λ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Παλαιά χρόνια... ρομαντικό για τότε, νοσταλγικό για σήμερα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ θα ήθελα να ξέρω, μετά εβδομήνα και όγδοόντα χρόνια από σήμερα στο ετος 2252 δυο χιλιάδες πενήντα, θα άπάρχουν άθηναίοι της τότε άποχής που να θυμούνται και να άναπολούν τα σημερινά τραγούδια ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δεν θέλω να ριψοκινούνεσω σε πρόβλεψη, αλλά φαντάζομαι ότι μάλλον και οι μεταγενέστεροι θα θυμούνται και ο'άναπολούν την *Ανοιξη ενη μυγαλιά και όλα τα δικά μας παλαιά.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θέλεις να πής δηλαδή ότι ο άνθρωπος μένει πάντα ρομαντικός στην ψυχή του.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δεν τό βλέπεις αυτό μάλλον φυσικό ;

-ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

κατά κάποιον τρόπο ναί. Γιατί σκέπτομαι ότι αν στα επόμενα εβδομήντα, όγδόντα χρόνια τό ταξίδι τής Σελήνης έχει γίνει κοινή όπδοσις, σάν νά πηγαίνομε από τήν 'Αθήνα στην Καλιφόρα, πάλι ο άνθρωπος όταν θα πατά τό χώμα τής Σελήνης, θα κρεμαγ τραγουδάη : σεγγαράκι μου λαμπρό, φέγγε μου νά περπατώ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Νομίζω πώς ή άποψί σας δεν είναι μακριά από τήν πραγματικότητα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Τήν πραγματικότητα του μέλλοντος, που δεν μπορούμε νά τήν προφητεύομε βέβαια. Πού ξέρεις αν ή τόση επιστήμη και ή τόση πρόοδος δεν μάς γυρίση πίσω στα παλιά με 'άν δεν μας κάνει νά βλέπομε με ά γυναίκα στον όρδο και νά τής τραγουδάμε τήν Νίνα, τήν καλή και άλησμόνητη Νίκα... Τήν θυμάσαι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

'Ομολογώ πώς τήν είχα ξεχάσει. Όπως μετ και ποῦ τήν θυμίσεις θα τήν άκουγαπολύ πολύ εύχαρίστως...

ΚΑΛΙΟ ΔΕΝΑΡΔΟΥ

(με συνοδεία πιάνου) Μετ μετρή τσακίνα
που τήν λένε Νίνα.

περπατάει πάντα σάν τήν πάπια χήνα

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Γιάγκο μου, καλή και ή Νίνα, καλές και οι άνακλήσεις με νομίζω πώς πέρασε ή άρα μας...